سەرۆک کۆمار لەمیانی کردنەوەی بەشی عیراق لە ئێکسپۆی دوبەی : لەئێستادا ژینگە گرنگترین پرسە بۆ مرۆڤایەتی

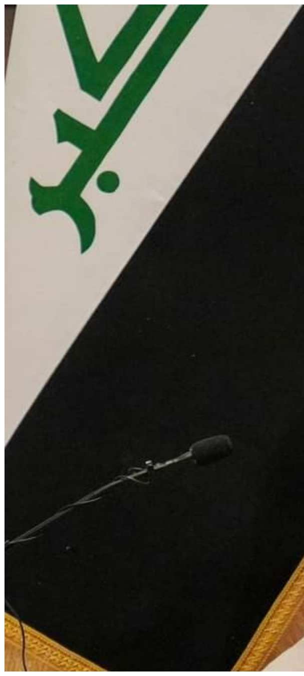

سەرۆک کۆمار دکتۆر لەتیف جەمال ڕەشید لە پەراوێزی کارەکانی لوتکەی نەتەوە یەکگرتووەکان بۆ کەشوهەوا (COP28) لە دوبەی سەردانی شاری ئێکسپۆی بۆ پێشانگاکان کرد.

بەگوێرەی ڕاگەیەندراوێکی نوسینگەی ڕاگەیاندنی سەرۆک کۆمار لە میانەی سەردانەکەدا، ئەمڕۆ شەممە 2-12-2023 بەڕێز سەرۆک کۆمار، بەشی عیراقی لە ئێکسپۆ کردەوە و جەختی لەوە کردەوە، کە ئەم بەشە نوێنەرایەتی دەرفەتێکی دیکە دەکات بۆ فراوانکردنی ئاسۆی هاریکاری لەگەڵ دەوڵەتی ئیمارات و وڵاتانی جیهان بەشێوەیەک، کە بەرژەوەندی هاوبەش بەدەستبهێنێت.

لە سیمینارێکی گفتوگۆئامێزیشدا، کە لە بەشی عیراق بەڕێوەچوو، سەرۆک کۆمار ئاماژەی بەوەدا، کە عیراق وڵاتێکی دەوڵەمەندە بە گەل و شارستانیەت و مێژووەکەی و بە سامان و پێگەی دیار و بەرچاوی لە

جیهاندا. جەختی لەسەر بایەخی کردنەوەی ئەم بەشەش کردەوە، کە بە یەکێک لە ئامراز و رایەڵەکانی پەیوەندیکردن دادەنرێت بە پتەوکردنی پێگەی عیراق و بەرجەستەکردنی کولتور و فرەچەشنی برایەتی پێکهاتەکانی.

لە وەڵامی کۆمەڵێک پرسیار کە لە میانی گفتوگۆکەدا هاتنەئاراوە، بەڕێز سەرۆک کۆمار جەختی لەوە کردەوە، کە پەیوەندییەکی نزیک لە نێوان ئاسایشی ئاو و ئاسایشی خۆراک و وزەدا هەیە، عیراقیش کاری لەپێشینەی هەیە لە روبەڕووبونەوەی ئەم ئاڵنگاریانە.

هەروەها ئاماژەی بە ئەوەکرد، کە پرسی ژینگە لەئێستادا گرنگترین پرسە بە مرۆڤایەتی و تەنها لە وڵاتێکی دیاریکراودا نییە، بەڵکو هەموو جیهان دەگرێتەوە، لەم چوارچێوەیەدا ئەو بەرپرسیارێتییەی رونکردەوە، کە لەئەستۆی مرۆڤایەتییە بەرامبەر بە باشترکردنی ژینگە و پێویستی پلاندانان و گرنگیدانی زیاتر پێی بەشێوەیەکی بەردەوام.

سەرۆک کۆمار باسی لەوەکرد، دەرئەنجامی رەفتاری مرۆڤ لەسەر هەسارەی زەوی پەیوەستە بە واقیعی ژینگەوە، رونیشیکردەوە کە پێشکەوتنی مرۆڤایەتی پەیوەستە بە گەشەکردنی واقیعی ژینگەییەوە، بۆیە دەبێت هەمووان بەرپرسیارێتی پاراستنی ژینگە لەئەستۆبگرن بە دابینکردنی داهاتوویەکی باشتر بۆ نەوەکانی داهاتوو.

هەروەها جەختی لەسەر پێویستی پێشخستنی رەوشی کشتوکاڵی جیهانی و بایەخدان به میکانیزمەکانی کەڵک وەرگرتن له ئاوی بەردەست کردەوە، جگه له پێویستی کەڵک وەرگرتن لەسەلامەتترین ئامرازەکانی پاشەکەوتکردنی وزه بەبێ زیادکردنی رێژەی پیسبونی ژینگەیی.

سەرۆک کۆمار گەشبینی خۆی دەربڕی سەبارەت بەو پلانانەی عیراق پەیڕەوی دەکات لە مامەڵەکردن لەگەڵ پیسبوونی ژینگەدا، رونیشیکردەوە، کە عیراق بەدەست چەندین کێشە و فشار و شەڕ و توندوتیژی و گەمارۆدان و تیرۆرەوە دەیناڵاند، کە هەموو ئەمانە بونەتەهۆی دواکەوتنی لە هەندێک بواردا، بەڵام ئەمڕۆ عیراق لە ئاستە جیاوازەکانی ئەمنی و ئابوری و سیاسیدا سەقامگیرە و دەستیکردوە بەجێبەجێکردنی پلانەکانی حکومەت لە هەموو بوارەکاندا، کە دیارترینیان بواری ژینگەیە.

سەرۆک کۆمار جەختیکردەوە، کە عیراق لەپێناو گەیشتن بە ئەنجامی ئەرێنی بە بەرژەوەندی کۆمەڵگەی نێودەوڵەتی بە گشتی، هاوکارە لەگەڵ چوارچێوەی نێودەوڵەتی و هەرێمی، چونکە پرسی ژینگە گرێدراوە بە

هەموو جیهانەوە.

هەروەها رونیکردەوە، کە هەنگاوەکانی عیراق باشن و پێویستی بە پاڵپشتی هەیە لەڕووی زانستی و تەکنیکییەوە، ئاماژەی بەوەشدا، کە بەرپرسیارێتی نەتەوە یەکگرتووەکان لەم بوارەدا بەرپرسیارێتییەکی گەورەیە، نەک تەنها لەڕێگەی کۆنفرانس و وۆرک شۆپەوە، بەڵکو لەڕێگەی رێنمایی و دەرکردنی یاساشەوە، کە بەسەر وڵاتان و حکومەتەکانی جیهاندا بیسەپێنن بەئێوەی واقیعی ژینگەیی و پاراستنی بەجدی لەبەرچاوبگرن، کە خزمەتە بە مرۆڤایەتی.

سەرەک کۆمار جەختی لە پێویستی پاراستنی سەرچاوەکانی ئاو لە سەرانسەری جیهاندا کردەوە، بەوپێیەی ئاو بناغەی ژینگەیە و فاکتەری سەرەکی ژیان و گەشەسەندنمانە، ئاماژەی بە ئەرکی نەتەوە یەکگرتووەکانیش کرد بە گرنگیدان بە پەرەپێدانی پرۆگرامی قوتابخانەکان هەر لە قۆناغە سەرەتاییەکانەوە، بە فێرکردنی نەوەکانی داهاتوو بەئێوەی بناغەکانی پاراستن و باشترکردنی ژینگە بەردەست بخرێت.

سەرەک کۆمار باسی لە پێویستی رێککەوتنی نوێی نێودەوڵەتی سەبارەت بە هاوبەشی لە ئاوی روبارەکان و بەکارهێنانی بە پێویستزانی و ئاماژەی بەوەشکرد، کە عیراق لەئێستادا بەدەست هاوبەشی ئاوەوە لەگەڵ وڵاتانی دراوسێ دەناڵێنێت، هەندێکجار هەڵسوکەوتیان باشە و سوپاسیان دەکەین، بەڵام لەکاتەکانی تردا رەچاوی پێداویستییە سەرەکییەکانی عیراق لە پشکی ئاو ناکەن، کە کاریگەریی راستەوخۆی هەیە لە باشترکردنی ژینگە و کشتوکاڵ و ژیان بەگشتی لە وڵاتدا. راشیگەیاند؛ بەدڵنیاییەوە ئێستا عیراق دەستیکردوە بە گۆڕینی رێککارەکانی سەبارەت بە بەڕێوەبردنی سەرچاوەکانی ئاو لەڕێی بەمۆدێرنکردنی شێوازەکانی ئاودێری و گرتنەبەری میکانیزمەکانی پاراستنی ئاو و کەمکردنەوەی پیسبونی.

جێی ئاماژەیە ژمارەیەک لە وەزیران و ئەندامانی ئەنجومەنی نوێنەران و ژمارەیەک لێپرساو و راوێژکار ئامادەی کردنەوەی بەشی عیراق بون لە ئێکسپۆ.